

Datum

2020-11-24

Vår referens

Victor Nordin

Utvecklingssekreterare

victor.nordin@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Utbildningsdepartementets remiss av promemorian Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation GYVF-2020-4231

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har beretts möjlighet att yttra sig över Utbildningsdepartementets promemoria *Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation*.

Promemorian föreslår tidsbegränsade bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som bryter statistiksekretessen så att enheter inom myndigheter som ägnar sig åt särskild verksamhet för framställning av statistik kan lämna uppgifter som avser enskilda huvudmän inom skolväsendet till Statens skolverk och kommuner för att de ska kunna utföra vissa angivna uppgifter. Bestämmelsen ska innebära att berörda myndigheter och kommuners behov av information ska kunna tillgodoses i samma omfattning som var möjligt innan den ändrade tolkningen av offentlighets- och sekretesslagen som medförde att uppgifter om enskilda huvudmän som tidigare ansågs vara offentliga nu anses vara sekretessbelagda.

Sammantaget är nämnden positiv till de förslag som redovisas i promemorian och ställer sig bakom dessa.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förslaget till yttrande och överlämnar detsamma till Kommunstyrelsen.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

- Promemorian Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation
- Utbildningsdepartementets remiss av promemorian Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2020-12-16 Utbildningsdepartementets remiss av Promemorian Tidbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation
- Förslag till yttrande över remiss av promemorian Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgången till skolinformation

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2020-12-03
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2020-12-16

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Ärendet

Bakgrund

Systemet för informationsförsörjning inom skolväsendet är uppbyggt utifrån att man kan använda uppgifter som samlats in för offentlig statistik och som är offentliga. Statistiska centralbyrån (SCB) har gjort en ny bedömning av vilka uppgifter som samlas in inom ramen för den officiella statistiken som inte kan lämnas ut eftersom de avser uppgifter om enskilda ekonomiska förhållanden för vilka sekretess råder enligt 24 kap. 8 § OSL. SCB anser numera att uppgifter hos SCB om fristående skolors genomströmning, betygssättning och sammansättning av elever omfattas av sekretess till skydd för den enskilde huvudmannens ekonomiska förhållanden. Kammarrätten i Göteborg har gjort samma bedömning som SCB (dom den 16 december 2019 i mål nr 6267-19, den 28 februari 2020 i mål nr 6599-19 och den 18 maj 2020 i mål nr 7032-19). Sådana uppgifter ansågs tidigare vara offentliga och låg då till grund för publicerad information hos Skolverket på bland annat skolenhetsnivå.

Med anledning av det ändrade rättsläget beslutade Skolverket att från och med den 1 september 2020 stänga sina databaser som visar olika uppgifter på förskole- och skolenhetsnivå. Skolverkets beslut omfattade uppgifter om förskolor och skolor med offentlig huvudman, vilket motiverades av att lika villkor ska gälla för kommunala och enskilda huvudmän. Däremot meddelade Skolverket att myndigheten kommer att fortsätta publicera information om skolväsendet på riksnivå. Den 8 oktober 2020 meddelade Skolverket att myndigheten, efter att ha gjort ett nytt rättsligt ställningstagande, har beslutat att åter publicera den statistik på huvudmänna- och skolnivå som myndigheten tagit fram och publicerat före den 1 september 2020. Uppgifterna kommer dock på grund av statistiksekretessen inte att uppdateras.

Regeringen gav den 17 juni 2020 Skolverket respektive SCB i uppdrag att lämna förslag på hur information om skolor åter ska kunna offentliggöras. Myndigheterna redovisade sina förslag den 4 september 2020. Skolverkets och SCB:s förslag är delvis sammanfallande och förutsätter lagändringar. Förslagen och andra utkast till lösningar analyseras inom Regeringskansliet, och oavsett vilken lösning som väljs så krävs det ytterligare utredningsinsatser. En preliminär bedömning är att en långsiktig lösning avseende informationsförsörjningen inom skolområdet inte kan finnas på plats förrän i juli 2023.

I promemorian görs bedömningen att myndigheters, kommuners och allmänhetens behov av tillgång till information inledningsvis ska kunna täckas av de data som publicerats före stängningen av Skolverkets databaser, trots att gamla uppgifter ger försämrad precision vid användningen. För att styrningen av skolväsendet ska fungera bedöms dock tillgången till skolenhetsinformation behöva säkerställas senast till halvårsskiftet 2021.

Förslaget

Promemorian föreslår nya tidsbegränsade bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som

bryter statistiksekretessen så att enheter inom myndigheter som ägnar sig åt särskild verksamhet för framställning av statistik kan lämna uppgifter som avser enskilda huvudmän inom skolväsendet till Statens skolverk och kommuner för att de ska kunna utföra vissa angivna uppgifter. Förslaget innebär att Skolverket får ta del av sådana uppgifter om de behövs i myndighetens verksamhet med nationell uppföljning och utvärdering av skolväsendet, nationella studier om måluppfyllelse i skolväsendet, internationella studier om skolväsendet, stöd till skolutveckling, hantering av statliga stöd och bidrag, det nationella informationssystemet för skolväsendet samt redovisning och publicering av andra uppgifter om skolväsendet än vad som ingår i den officiella statistiken. Vidare föreslås att uppgiftslämnande ska kunna ske till en kommun, om kommunen behöver uppgifterna för att kunna fullgöra sin skyldighet enligt skollagen att fördela resurser efter barn och elevers behov. Syftet med de tillfälliga sekretessbrytande bestämmelserna är att de berörda myndigheternas och kommunernas behov av information ska kunna tillgodoses i samma omfattning som var möjligt innan rättsläget förändrades.

Det stränga sekretessskyddet för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden i myndigheters särskilda verksamhet för statistikframställning motiveras av att statistikens kvalitet är beroende av enskildas villighet att lämna uppgifter, som i sin tur kan antas bero på att de enskilda litar på att uppgifter om dem inte röjs så att de kan identifieras. Ett genombrott i den absoluta statistiksekretessen innebär ett avsteg från principerna bakom regleringen.

Enligt promemorian riskerar ett sådant genombrott i förlängningen att påverka statistikens kvalitet. Ett sekretessgenombrott som skulle möjliggöra en fungerande informationsförsörjning på skolområdet till dess en långsiktig lösning kan träda i kraft kan dock ges en snäv avgränsning både vad gäller vilka uppgifter som omfattas och under vilken tid det ska gälla och vid en avvägning mellan de allvarliga konsekvenser som det förändrade rättsläget får för informationsbehovet inom skolområdet och nackdelarna med ett tillfälligt sekretessgenombrott, bedömer promemorian att intresset av att tillgodose informationsbehovet till dess en långsiktig lösning är på plats väger tyngre än nackdelarna.

Ikraftträdande

De föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2021. I promemorian framförs att de föreslagna ändringarna bör träda kraft så snart som möjligt vilket bedöms vara den 1 juli 2021. I promemorian framförs även att en långsiktig lösning med ändringar i OSL som innebär att de tillfälliga bestämmelserna upphävs bör träda i kraft den 1 juli 2023.

Synpunkter på förslaget

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att framföra följande synpunkter:

Generella synpunkter

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av Utbildningsdepartementets promemoria *Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation* och ställer sig sammantaget positiv till den föreslagna lösningen. Nämnden instämmer i behovet av att säkerställa informationsförsörjningen inom skolväsendet, och att en lösning behöver komma på plats skyndsamt. För att vårdnadshavare och elever, skolor, huvudmän, kommuner och myndigheter ska kunna utföra sina uppdrag och fatta välgrundade beslut, krävs tillgång till

tillförlitlig information.

En avsaknad av nationell statistik får konsekvenser för tillförligheten i data och för jämförbarheten över tid, vilket påverkar såväl kvalitetsarbete som rapportering till nämnd.

Långsiktig lösning

Nämnden ställer sig positiv till att en långsiktig lösning för tillgången till skolinformation utreds parallellt med att den kortsiktiga lösningen kommer på plats. Utfallet för den kortsiktiga lösningen bör utvärderas, dels för att säkerställa att den kortsiktiga lösningen uppfyller sina intentioner och säkerställer tillgången till skolinformation i samma utsträckning som innan det ändrade rättsläget, dels för att dra lärdomar till framtagandet av den långsiktiga lösningen för tillgången till skolinformation.

Nämnden vill även framföra vikten av att en långsiktig lösning tas fram och träder i kraft innan den kortsiktiga lösningen löper ut och att det inte uppstår en period där skolinformationen återigen inte är tillgänglig.

Undantag eller genombrott i den absoluta statistiksekretessen (Avsnitt 4.1, s. 18)

Nämnden delar uppfattningen att informationsbehovet inom skolområdet väger tyngre än nackdelarna med ett tillfälligt genombrott i den absoluta statistiksekretessen. I framtagandet av en långsiktig lösning bör det dock, om möjligt, utvärderas och beaktas om det tillfälliga sekretessgenombrottet har påverkat statistikinsamlingen och statistikens kvalitet.

Ikraftträdande (Avsnitt 5, s. 23)

Nämnden delar uppfattningen att de sekretessbrytande bestämmelserna bör träda i kraft så snart som möjligt. Nämnden har inga synpunkter på bedömningen att ett ikraftträdande är möjligt först den 1 juli 2021 men hade önskat att ett tidigare ikraftträdande var möjligt.

Ansvariga

Marina Nillund Enhetschef

Lars Rehnberg Förvaltningschef